Secretariaat Ministerraad
Ministerie van Algemene Zaken

MINISTERRAAD

Kenmerk : 3850756

BESLUITENLIJST

Besluitenlijst van de vergadering gehouden op vrijdag 27 november 2026
in de Trêveszaal (B73) in Den Haag,
aangevangen in aansluiting op de Ministerraad van het Koninkrijk

---

I Agenda

0. Vaststelling agenda

Vastgesteld.

1a. Notulen van de vergadering van 13 november 2026 (nr.3850397)

Vastgesteld.

1b. P-Notulen van de vergadering van 13 november 2026 (nr.3850496)

Vastgesteld.

2. Buitenlands beleid

a. Overeenkomst betreffende de uitlegging en toepassing van het Verdrag inzake het Energiehandvest; Brussel, 18 februari 2026 (Trb. 2026, 41) (Minister van BZ)

De Overeenkomst bevat een gemeenschappelijke opvatting van de Europese Unie, Euratom en hun lidstaten over de interpretatie en de blijvende niet-toepasselijkheid van artikel 26 van het op 17 december 1994 tot stand gekomen Verdrag inzake het Energiehandvest op betrekkingen binnen de EU. Artikel 26 van het Verdrag bevat de geschillenregeling tussen investeerders en verdragspartijen. Bij vermeende schending door staten van de investeringsbeschermingsbepalingen uit het Verdrag bestaat de mogelijkheid voor investeerders om het geschil aanhangig te maken bij een internationaal arbitragetribunaal, zogeheten ad hoc investeerder-staatarbitrage (investor-state dispute settlement, ISDS). De partijen bij de Overeenkomst delen de gemeenschappelijke opvatting dat artikel 26 van het Verdrag niet als rechtsgrondslag voor intra-EU-arbitrageprocedures kan en nooit heeft kunnen dienen. Het Verdrag inzake het Energiehandvest is met ingang van 28 juni 2025 voor het Europese deel van Nederland buiten werking getreden. Nederland is voor wat betreft bestaande investeringen via de sunset-clausule van artikel 47, derde lid, van het Verdrag vanaf die datum nog 20 jaar lang volledig gebonden aan de bepalingen van het Verdrag die zien op investeringsbescherming en ISDS, voor zover dit niet intra-EU geschillen betreft.

Aangenomen. De minister van BZ zal de Overeenkomst met het oog op stilzwijgende goedkeuring om advies aanhangig doen maken bij de Afdeling advisering van de Raad van State. De raad stelt vast dat de Overeenkomst

niet zal gelden voor Aruba, Curaçao en Sint Maarten en deze landen evenmin anderszins raakt in de zin van artikel 2, derde lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen.

b. Conclusies van de coördinatiecommissie d.d. 24 november 2026, nr.39 (Minister van BZ)

De conclusies ten aanzien van de volgende onderwerpen zijn vastgesteld:

1 BNC-fiche:
1.1 Fiche 1: Mededeling Visie 2040 Visserij en Aquacultuur

2 Raad *Vervoer*, Telecommunicatie en Energie (*Transportraad*) d.d. 30 november 2026
2.1 Algemene Oriëntatie over de Verordening inzake Digitale (voorheen multimodale) Boekingen
2.2 Voortgangsoverleg over de Verordening inzake Spoorboekingen (Rail Ticketing)
2.3 Voortgangsoverleg Herziening van de Verordening Passagiers-rechten in het Spoorvervoer (RPRR)
2.4 Europese Dronemarkt (Nederlands diversenpunt)

3 Raad Buitenlandse Zaken (*Handel*) d.d. 30 november 2026
3.1 Ontbijt: OESO over overconcentratie en structurele overcapaciteit
3.2 Handelsbetrekkingen met de VS
3.3 Economische veiligheid en diversificatie
3.4 *Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific*

4 Raad Buitenlandse Zaken (*Ontwikkeling*) d.d. 1 december 2026
4.1 Toekomst Ontwikkelingssamenwerking
4.2 Strategische rol RBZ OS met link naar MFK, en focus op partnerschappen
4.3 Toegang tot financiering Afrikaanse landen inclusief private sector mobilisatie

5 Raad Vervoer, *Telecommunicatie* en Energie d.d. 1 december 2026
5.1 Algemene oriëntatie verordening mobiele satellietdiensten (MSS)
5.2 Beleidsdebat Ontwikkeling van de veiligheid en weerbaarheid van Europese AI

6 Raad Justitie en Binnenlandse Zaken d.d. 3 en 4 december 2026
6.1 Staat van het Schengengebied
6.2 Terugkeersamenwerking met Bangladesh
6.3 Implementatie van interoperabiliteit
6.4 Implementatie van het Asiel- en Migratiepact
6.5 AOB: Toetreding Schengen door Cyprus
6.6 Samenwerking EU-CLASI
6.7 Overige onderwerpen: Investeringen in West-Afrika om drugscriminaliteit tegen te gaan
6.8 Vuurwapensmokkelrichtlijn
6.9 Ouderschapsverordening
6.10 De toekomst van het Europees Openbaar Ministerie (EOM)
6.11 De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne: bestrijding van straffeloosheid
6.12 Verbeteren van de grensoverschrijdende samenwerking in de aanpak van drugssmokkel: eindrapport van de 11e ronde wederzijdse evaluaties
6.13 Raadsconclusies over het recht van kinderen op participatie in besluitvorming dat over hen gaat
6.14 Inclusief justitiebeleid: het meenemen van het perspectief van het kind

7 Raad Concurrentievermogen (*Interne Markt en Industrie*) d.d. 3 december 2026

7.1 Aanbestedingsverordening (beleidsdebat)
7.2 Interne-marktstrategie: Terrible Ten-barrières (gedachtewisseling)
7.3 Lunchdebat simplificatie en nationale koppen (tentatief)

8 Raad Concurrentievermogen (*Onderzoek en Ruimtevaart*) d.d. 4 december 2026

8.1 Bespreking stand van zaken Europese Innovatieverordening (EIA)
8.2 Raadsaanbeveling over een gemeenschappelijk Europees kader voor regulatory sandboxes (aanname)
8.3 Europese Partnerschappen in Horizon Europe 2028 – 2034 (beleidsdebat)
8.4 Besluitvorming Algemene Oriëntatie EU Space Services Agency (EUSPA) verordening
8.5 Voortgangsrapportage over de EU Space Act
8.6 Beleidsdebat 'Van innovatie naar markt: het stimuleren van groei en opschaling binnen het Europese ruimtevaartecosysteem'

9 Kamerbrief naar aanleiding van het Commissievoorstel voor financiële steun aan Oekraïne

10 Non-paper Vervoer van gevangenen binnen de EU en naar derde landen

11 Non-paper Verdieping van de interne markt via het interne markt Sherpa-netwerk

c. Buitenlands beleid en internationale missies

Aan de orde geweest.

3. EU-implementatie

a. Implementatiebesluit herziene Europese richtlijn mensenhandel
(Minister van J&V)

In aanvulling op de implementatiewet herziene Europese richtlijn mensenhandel (36835) vult dit besluit enkele algemene maatregelen van bestuur aan, ter volledige implementatie van Richtlijn (EU) 2024/1712 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot wijziging van Richtlijn 2011/36/EU inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan (Herzieningsrichtlijn). Daartoe wordt onder andere in het Besluit internationale verplichtingen extraterritoriale rechtsmacht opgenomen dat Nederland rechtsmacht heeft over het in artikel 273g Sr omschreven misdrijf (het opzettelijk gebruikmaken van diensten die worden verleend door een slachtoffer van mensenhandel) in situaties dat een Nederlander of ingezetene van Nederland in het buitenland dader of slachtoffer is van dit feit. Ook wordt in het Besluit slachtoffers van strafbare feiten vastgelegd dat er een contactpunt is voor de grensoverschrijdende doorverwijzing van slachtoffers van mensenhandel. Daarmee voorziet het implementatiebesluit in de noodzakelijke wijzigingen van regelgeving ter volledige implementatie van de Herzieningsrichtlijn.

Aangenomen. De minister van J&V zal het besluit om advies aanhangig doen maken bij de Afdeling advisering van de Raad van State.

4. Internetconsultaties

a. Internetconsultatie inzake wetsvoorstel eigen bijdrage jeugdwet
(Minister van LZJS)

Het beroep op individuele jeugdhulp is de laatste jaren hard gegroeid, terwijl dit niet altijd de oplossing is voor problemen van kinderen en gezinnen. Dit legt wel druk op de beschikbaarheid van (specialistische)

jeugdhulp. In de Hervormingsagenda Jeugd zijn afspraken gemaakt die de jeugdzorg kwalitatief moeten verbeteren en stelsel (financieel) houdbaar moeten maken. Na het eerste advies van de deskundigencommissie Jeugd zijn aanvullende afspraken gemaakt (Voorjaarsnota 2025), waaronder een eigen bijdrage per 2028 (opbrengst € 260 mln. structureel per jaar). Dit conceptwetsvoorstel regelt de invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage voor aanvullende jeugdhulp.

Aangenomen. De minister van LZJS zal het voorstel publiceren ter internetconsultatie.

b. Internetconsultatie inzake algemene maatregel van bestuur behorende bij het wetsvoorstel eigen bijdrage Jeugdwet (Minister van LZJS)

Met het wetsvoorstel eigen bijdrage Jeugdwet wordt een eigen bijdrage voorgesteld voor aanvullende jeugdhulp. Deze wet voorziet in een grondslag om bij algemene maatregel van besluit nadere regels te stellen over de uitvoering van deze eigen bijdrage. Met dit besluit worden de kaders in deze wet nader ingevuld en wordt het Besluit Jeugdwet dienovereenkomstig gewijzigd.

Aangenomen. De minister van LZJS zal het voorstel publiceren ter internetconsultatie.

5. Nadere rapporten

a. Nader rapport inzake wijzigingsbesluit toegang UBO-registers voor natuurlijke personen en rechtspersonen met een legitiem belang (Minister van Financiën)

Dit besluit strekt tot implementatie van de regels omtrent toegang tot de UBO-registers (de afkorting UBO staat voor ultimate beneficial owner, oftewel uiteindelijk belanghebbende) in het kader van personen en rechtspersonen die een legitiem belang hebben bij het raadplegen van de UBO-registers. Dit besluit vormt onderdeel van de implementatie van de AMLD6-richtlijn uit het Europese pakket ter voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen of terrorismefinanciering.
Met dit besluit wordt bepaald dat een aantal categorieën natuurlijke personen en rechtspersonen gegevens in de UBO-registers kan raadplegen omdat zij een legitiem belang hebben, zoals journalisten en maatschappelijke organisaties. Het ontwerpbesluit is ter advisering voorgelegd aan de Raad van State. Dit vormde aanleiding om het besluit op twee punten aan te passen.

Aangenomen. De minister van Financiën zal het besluit met nader rapport doen vaststellen.

6. Benoemingen

a. Herbenoemingen leden van de Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI) (Minister van OCW)

De raad stemt in met de volgende herbenoemingen:

- V. Subramaniam;
- J. Kluin.

b. Herbenoeming leden Raad voor Cultuur (Minister van OCW)

De raad stemt in met de volgende herbenoemingen:

- E. Righini;
- N. Jouwe;
- W. Mutsaers.

c. Benoeming voorzitter Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) en herbenoeming lid ATR (Minister van EZK)

De raad stemt in met de benoeming van J.J.M. Uitermark (voorzitter) en de herbenoeming van H.S. Veldman.

7. Niet openbaar

8. Variawet studiefinanciering (Minister van OCW)

Het wetsvoorstel Variawet studiefinanciering bevat meerdere verbetermaatregelen op het gebied van de tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten en studiefinanciering. Het wetsvoorstel beslaat de reikwijdte van het gehele studiefinancieringsstelsel (de WSF 2000, WSF BES, WTOS) en bevat verbetermaatregelen voor verschillende doelgroepen: scholieren, (vavo-) studenten en debiteuren. Deze verbeteringen zien op het vereenvoudigen van het stelsel en de uitvoering (o.a. door harmonisatie van begrippen), het versimpelen en verruimen van regels, het verduidelijken van rechten en plichten (o.a. op het gebied van toezicht en naleving) en het realiseren van grondslagen voor gegevensverwerking en -deling die van belang zijn voor de uitvoering en houdbaarheid van het stelsel. Dit wetsvoorstel is de bijdrage van OCW aan de eerste tranche van de rijksbrede Vereenvoudigingsagenda die in het coalitieakkoord Jetten-I is aangekondigd.

Aangenomen. De minister van OCW zal het voorstel om advies aanhangig doen maken bij de Afdeling advisering van de Raad van State.

9. Brief aan de Tweede Kamer inzake kabinetsreactie periodieke rapportage kinderopvang (Minister van W&P)

Het ministerie van SZW heeft een periodieke rapportage uitgevoerd over de effecten van het kinderopvangbeleid op de arbeidsparticipatie van ouders tussen 2015 en 2024. Met deze brief deelt het kabinet de resultaten van het onderzoek en reageert het op de aanbevelingen uit het onderzoek. Voor het kabinet onderstreept de periodieke rapportage het belang van goede en betaalbare kinderopvang, met begrijpelijke financiering, voor de arbeidsparticipatie van ouders. Het kabinet blijft daarom inzetten op een nieuw financieringsstelsel in de kinderopvang dat ouders meer eenvoud en zekerheid biedt.

Aangenomen. De minister van W&P zal de brief aan de Tweede Kamer sturen.

10. Besluit van houdende verruiming van de bestedingsdoeleinden van de reserve, bedoeld in artikel 4.6, eerste lid, van het Besluit Wfsv, van Wlz-uitvoerders (Minister van LZJS)

Het besluit regelt een aantal zaken:
1. Het voorstel regelt een verruiming van de bestedingsdoeleinden van de reserves voor de uitvoering van de Wet langdurige zorg (Wlz) van Wlz-uitvoerders.
2. De verruiming van de bestedingsdoeleinden ziet op zorgkantoortaken van de Wlzuitvoerders.
3. De Wlz-uitvoerders met zorgkantoortaken ontvangen een budget voor overige

uitvoeringskosten.
4. De overige uitvoeringskosten bestaan uit de kosten voor:
a. de taken op het gebied van cliëntondersteuning en de dientenvertrouwens-persoon bij gedwongen zorg;
b. de kosten voor eventuele maatregelen gericht op voorkoming, vermindering of uitstel van behoefte aan Wlz-zorg.
5. Een Wlz-uitvoerder moet een eventuele overschrijding van zijn budget voor overige uitvoeringskosten ten laste brengen van zijn reserve voor de uitvoering van de Wlz voor zover dit niet leidt tot een negatief reservebedrag.
6. Het ten laste brengen van een eventuele overschrijding van het budget voor overige uitvoeringskosten vormt de verruiming van de bestedingsdoeleinden van de reserve voor de uitvoering van de, Wlz.

Aangenomen. De minister van LZJS zal het besluit om advies aanhangig doen maken bij de Afdeling advisering van de Raad van State.

11. Brief aan de Staten-Generaal inzake het toetsingskader risicoregeling voor de voorgenomen lening van Nederland aan Curaçao via artikel 16 van de Rijkswet financieel toezicht, ter hoogte van XCG 80,8 miljoen (circa EUR 40 miljoen) (Staatssecretaris K&SO)

Curaçao heeft aangegeven XCG 80,8 miljoen te willen lenen bij Nederland via de lopende inschrijving. Op 26 juni 2026 adviseerde het College financieel toezicht dat Curaçao op grond van artikel 16 van de Rft kan overgaan tot het aantrekken van deze lening.

Aangenomen. De staatssecretaris K&SO zal de brief aan de Staten-Generaal sturen.

12. Conclusies taskforces, onderraden en ministeriële commissies

a. Vierhoek d.d. 6 november 2026

Vastgesteld.

1. Najaarsoverleg kabinet Stvda/SER (adviesaanvragen + hoofdlijnenbrief sociaal overleg)

Aangenomen.

b. NVR Strategisch d.d. 20 november 2026

Vastgesteld.

c. Raad Europese Aangelegenheden d.d. 24 november 2026

Vastgesteld.

1. Voorbereiding extra Europese Raad d.d. 26 en 27 november (Minister van BZ)

Vastgesteld.

2. Schengentoetreding Cyprus (Minister van BZ)

Vastgesteld.

d. Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof d.d. 24 november 2026

Vastgesteld.

1. **Besluit inzake implementatie stikstofvrijstellingen Grids Package** (Staatssecretaris van KGG)

   Besproken.

2. **Brief aan de Tweede Kamer inzake kabinetsreactie op SER-advies 'samenwerken aan een duurzaam en toekomstbestendig agrosysteem'** (Minister van LVVN)

   Zie agendapunt 15.

3. **Brief aan de Tweede Kamer inzake planning definitief Natuurplan** (Minister van LVVN)

   Zie agendapunt 16.

4. **Brief aan de Tweede Kamer inzake geborgd natuurherstel- en beheer** (Minister van LVVN)

   Zie agendapunt 17.

5. **Notitie grondgebondenheid** (Minister van LVVN)

   Zie agendapunt 18.

e. Raad Economie, Digitalisering en Innovatie d.d. 24 november 2026

Vastgesteld.

1. **Wet(svoorstel) internationaal verantwoord ondernemen (Wivo) – implementatiewetsvoorstel voor de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD)** (Minister BH&O)

   Het wetsvoorstel strekt tot implementatie van de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD, 2024/1760). Met deze richtlijn worden de allergrootste bedrijven (> 5000 werknemers, > €1,5 mld. EU omzet) verplicht om gepaste zorgvuldigheid toe te passen in hun activiteitenketens. Dat betekent dat zij risico's voor mens en milieu moeten identificeren en waar nodig aanpakken, wat bijdraagt aan toekomstbestendige en weerbare activiteitenketens. Ook niet-Europese bedrijven met omzet van > €1,5 mld. in de EU vallen onder de reikwijdte van de richtlijn wat bijdraagt aan een gelijk speelveld voor Europese en Nederlandse bedrijven. Dit helpt om de economie sterk en toekomstbestendig te maken. Op 24 februari 2026 is de Omnibus I-richtlijn aangenomen ter wijziging en vereenvoudiging van de CSDDD. Middels het Wetsvoorstel internationaal verantwoord ondernemen (Wivo) wordt deze richtlijn omgezet in Nederlandse wetgeving, voor de implementatiedeadline van 26 juli 2028. Vanaf 26 juli 2029 gaan de verplichtingen gelden voor bedrijven. Conform staand beleid en coalitieakkoord is de implementatie lastenluw en zuiver (zonder nationale koppen).

   Aangenomen. De minister van BH&O zal het voorstel om advies aanhangig doen maken bij de Afdeling advisering van de Raad van State.

2. **Connect NL** (Minister I&W)

Zie agendapunt 14.

f. Raad Bestuur en Justitie d.d. 24 november 2026

Aangehouden.

1. Voorstel uitwerking lobbyregister (Minister van BZK)

In het coalitieakkoord staat opgenomen dat het kabinet een lobbyregister wil invoeren dat praktisch en werkbaar is voor zowel de overheid als belangenbehartigers. Met deze brief schetst het kabinet verder hoe dit lobbyregister eruit komt te zien en beschrijft de randvoorwaarden voor het register. Verdere invulling vindt plaats met inbreng van belanghebbenden.

Aangenomen. De minister van BZK zal de brief aan de Tweede Kamer sturen.

2. Wet van … houdende regels tot afbouw van interlandelijke adoptie, verruiming van mogelijkheden tot naamswijziging en herstel van identiteit, verdere ondersteuning van geadopteerden en het wettelijk vastleggen van de procedure voor binnenlandse adoptie na afstand en enige andere voorzieningen (Staatssecretaris van J&V)

Dit wetsvoorstel geeft uitvoering aan de afbouw en beëindiging van het systeem van interlandelijke adoptie. Onderzoek naar misstanden bij interlandelijke adoptie in het verleden heeft tot het inzicht geleid dat het systeem van interlandelijke adoptie kwetsbaarheden kent. Ook in een aangescherpt systeem met meer waarborgen zijn risico's op misstanden niet uit te sluiten. Het systeem van interlandelijke adoptie vormt daarom niet langer een duurzame oplossing om de belangen van kinderen te beschermen. Daarbij komt het veranderde perspectief dat kinderen over het algemeen het beste kunnen opgroeien in hun eigen land en binnen de eigen cultuur. De afbouw en beëindiging van interlandelijke adopties gaat gepaard met zorgvuldig overgangsrecht. Onderdeel van de afbouw zijn wettelijke voorzieningen waarmee adoptiedossiers blijvend worden bewaard door centrale archivering bij het Nationaal Archief en een recht op inzage in herkomst- en afstammingsinformatie voor geadopteerden. Ook wordt voorzien in een juridisch kader voor de selectie van aspirant-adoptiefouders voor adoptie van kinderen van wie in Nederland afstand is gedaan (zoals vondelingen). Daarnaast wordt herstel van identiteitsgegevens vereenvoudigd, waaronder de procedure voor wijziging van de voornaam en/of achternaam. Dit is een algemeen geldende regeling voor iedere burger. Verder wordt adoptie van meerderjarigen onder bijzondere omstandigheden mogelijk gemaakt.

Aangenomen. De staatssecretaris van J&V het voorstel om advies aanhangig doen maken bij de Afdeling Advisering van de Raad van State.

3. Wet modernisering vervanging en verlof van politieke ambtsdragers (Minister van BZK)

Met dit wetsvoorstel wordt uitvoering gegeven aan de kabinetsreactie (Kamerstukken II 2023/24, 36410-VII, nr. 91) op het advies van het Adviescollege Rechtspositie Politieke Ambtsdragers (ARPA) om de mogelijkheden tot vervanging en verlof van politieke ambtsdragers te

moderniseren. In hoofdzaak worden met dit wetsvoorstel vier dingen geregeld:
1. De termijnen waarvoor volksvertegenwoordigers en dagelijks bestuurders zich kunnen laten vervangen worden geflexibiliseerd;
2. De wettelijke belemmering voor volksvertegenwoordigers en dagelijks bestuurders om zich bij aanvang van hun ambtsperiode wegens zwangerschap en bevalling te laten vervangen wordt weggenomen;
3. De in de Kieswet gebruikte term 'tijdelijk ontslag' wordt vervangen: in het vervolg kunnen volksvertegenwoordigers 'tijdelijk van hun ambt worden ontheven' in verband met zwangerschap en bevalling of ziekte in plaats van tijdelijk te worden ontslagen.
4. De verlofvormen voor dagelijks bestuurders worden uitgebreid.

Aangenomen. De minister van BZK zal het voorstel om advies aanhangig doen maken bij de Afdeling advisering van de Raad van State.

g. Vierhoek d.d. 24 november 2026

Vastgesteld.

1. Kamerbrief toekomst fondsensystematiek werknemersverzekeringen (Minister van SZW)

Deze Kamerbrief is het vervolg op de de technische Kamerbrief over de fondsensystematiek van 16 juni jl. (Kamerstuk II 2025/26, 32716, nr. 66). In de brief worden de resultaten en vervolgstappen toegelicht naar aanleiding van de analyse van de ambtelijke werkgroep naar de fondsensystematiek.

Aangenomen. De minister van SZW zal de brief aan de Tweede Kamer sturen.

2. Kamerbrief Meer uren werken (Minister van SZW)

Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over de concrete stappen die dit kabinet zet om meer uren werken te stimuleren, en over de mogelijkheden er zijn om hier verdere stappen op te zetten indien de Tweede Kamer dat wenst.

Aangenomen. De minister van SZW zal de brief aan de Tweede Kamer sturen.

3. Najaarsnota 2026 (Minister van Financiën)

Zie agendapunt 13.

13. Najaarsnota 2026 (Minister van Financien)
Zie Vierhoek d.d. 24 november 2026, pt.3

De Najaarsnota geeft de laatste stand van zaken van de uitgaven, inkomsten en EMU-saldo en -schuld voor het begrotingsjaar 2026. Het gaat om wijzigingen die zich voordoen in 2026 sinds de Miljoenennota 2027.

Aangenomen. De minister van Financiën zal de brief aan de Staten-Generaal sturen.

14. Connect NL (Minister van I&W)
Zie Raad Economie, Digitalisering en Innovatie d.d. 24 november 2026, pt.2

Om de internationale verbondenheid van Nederland nu en in de toekomst te waarborgen hebben de ministeries van EZK, FIN en I&W, in gezamenlijkheid met de luchtvaartsector 'Connect NL' geïnitieerd.

Aangenomen. De minister van I&W zal de brief aan de Tweede Kamer sturen.

15. Brief aan de Tweede Kamer inzake kabinetsreactie op SER-advies 'Samenwerken aan een duurzaam en toekomstbestendig agrosysteem'
(Minister van LVVN)
Zie Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof d.d. 24 november 2026, pt.2

Op 21 juli 2025 is een adviesaanvraag naar de SER gestuurd over het onderwerp Toekomstperspectief Landbouw. Op 3 juli 2026 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de publicatie van het uitgebrachte advies 'Samenwerken aan een duurzaam en toekomstbestendig agrosysteem'. De SER onderstreept dat vertrouwen, toekomstperspectief en daadkracht in het agrosysteem moeten worden versterkt. Vertrouwen om binnen duidelijke publieke kaders te kunnen ondernemen, toekomstperspectief voor bedrijfsvoering waarbij duurzaamheid loont en daadkracht om te innoveren, te werken en te leren. De SER beveelt aan om met landelijke regelingen en gebiedsgericht beleid maatwerk te bieden voor ondersteuning van verschillende ontwikkelpaden die agrarische ondernemers kunnen inslaan. Dit sluit aan bij de aanpak waarmee de Taskforce Landbouw Natuur en Stikstof daadwerkelijk aan de slag is gegaan.

Aangenomen. De minister van LVVN zal de brief aan de Tweede Kamer sturen.

16. Brief aan de Tweede Kamer inzake planning definitief Natuurplan
(Minister van LVVN)
Zie Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof d.d. 24 november 2026, pt.3

Middels deze brief wordt de Kamer op de hoogte gesteld van de planning om tot een definitief Natuurplan in het kader van de Natuurherstelverordening te komen.

Aangenomen. De minister van LVVN zal de brief aan de Tweede Kamer sturen.

17. Brief aan de Tweede Kamer inzake geborgd natuurherstel- en beheer
(Minister van LVVN)
Zie Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof d.d. 24 november 2026, pt.4

In deze brief licht de minister van LVVN toe op welke wijze verder vorm wordt gegeven aan de natuurherstelonderwerpen die onderdeel zijn van de Ministeriële Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof. Het betreft onder andere natuurherstelmaatregelen in 2027 en later, natuurbeheer en de beleidsmatige borging daarvan. De samenhang met vergunningverlening, het afronden van het Natuurnetwerk Nederland en het Natuurpact 2.0.

Aangenomen. De minister van LVVN zal de brief aan de Tweede Kamer sturen.

18. Notitie grondgebondenheid (Minister van LVVN)
Zie Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof d.d. 24 november 2026, pt.5

In de kamerbrief van 26 juni jl. heeft het kabinet aangekondigd een grondgebondenheidsnorm voor de melkveehouderij in te voeren en toegezegd het wetsvoorstel voor het einde van het jaar aan te bieden ter internetconsultatie. In het ontwerpprogramma Landbouw, Natuur en Stikstof dat op 3 november jl. naar de kamer is gestuurd is aangegeven dat het kabinet de komende drie maanden in overleg met maatschappelijke partijen beziet of er mogelijkheden zijn voor een alternatieve invulling van grondgebondenheid met een gelijk geborgd effect, met name op de invulling van de voorwaarden aan de samenwerkingsovereenkomsten en de gras- en rustgewasverplichting. De notitie schetst het vervolgproces.

Aangenomen.

II Overige punten

A. Belangrijke zaken die in de Tweede en/of Eerste Kamer aan de orde zijn geweest of op korte termijn zullen komen

a. Moties en amendementen

b. Begrotingsbehandeling LVVN d.d. 25 en 26 november 2026

B. Behandeling van de bij de voorzitter aangemelde mondelinge onderwerpen die niet in de agenda zijn opgenomen

a. Terugblik COP31

b. Schorsingsverzoek inzake Klimaatzaak Greenpeace Bonaire

c. Niet openbaar